cellētiā in ꝓſꝑis. a ſiniſtris impatientiā
in aduerſis. Sic ergo quocunq; nos ſpiri
tus diabolum inſidiantē nob habemus.
Ergo merito diceremus clamare deberemus
libera nos a malo. ¶ Itē in hac
petitōe petimus liberari a malo pene īfer
ni. et merito. qꝛ hec pena eſt grauis nimis
Hoc pꝫ. qꝛ minor pēa īferni excedit oēs
penā mūdi. Vn̄ cū quereret a q̄dā he/
remita: cur ſe tā dure affligeret. Rn̄dit
Totus labor vite mee nō ē compabilis ad
vnam diē tormentoꝝ q̄ peccatoribꝰ ī fu/
turo ſeculo reſeruant. Vn̄ Augꝰ etiā de
verbis apl̄i. ſmone. 88 Quecunq; ſūt
ī igne eterno minora tormēta: peiora vtiq;
ſūt q̄ꝫ que formidas ī hoc ſeculo. Iſido
rus ī ſynonimis. Intēde aīo q̄ſcūq; tor
metoꝝ dolores: q̄ſcūq; doloꝝ acerbita/
tes: cōpara hoc totū gehēne: et leue ē qḋ
qḋ pateris. Itē illa pena n̄ ſolū ē acerbiſ/
ſima: ſꝫ etiam eterna: Vn̄ Math. xxv.
Ibunt hi ī ſupplicīū eternū. Vn̄ etiā Hu
go ḋ ſctō vic. li. i. ḋ aīa. Quis putas tūc
meror erit: q̄ triſticia: cum ſepabunt im/
pij a cōſortio ſctōrum et a viſione dei. Et
traditi in poteſtatē demonū ibūt cū ip/
ſis ī ignē. ibiq; ſemꝑ erunt ſine fine in lu
ctu et gemitu.

¶ Cōcluſio oꝛonis dn̄ice.

Amen. Pro quo nota ſꝫ Heri/
cū de firmaria. Ipe chriſtus ſi/
gnanter concludit iſtā oꝛōem ꝑ
hoc vocabulū. Amē. In quo verbo op/
tat adimpletio oīm petitionū ꝑdictarū
Que quidē dictio ſm Augꝰ. nec ē greca
nec latina. ſꝫ hebrayca. Et idē ſignat ꝙ
fiat. Fiat aūt hec dictio hꝫ triplicē effica
ciā et v̄tutē. nā ꝯcludit oꝛōem. Ideo ſm
Hieronī. dicit ſignaculū oꝛōnis eo ꝙ ip
ſam claudat et ꝯcludat. Scḋo recolligit
oꝛātis intentōem. qꝛ cū dicimꝰ amē: in/
tentio noſtra ſummatim fertur ſuꝑ oīa
ꝑcedentia. et ſi aliq̄d ex humana fragili
tate per deſtructōem mētis abſq; actuali
intētōe ī tota oꝛōne eēt ꝑtrāſitū: ad illḋ
implicite reddit intētio dicēdo: Amen.

¶ Tertio īpetrat exauditōem. eſt eī amē
īpetratōis nota. Vnde Rabanꝰ dicit
Per hoc ꝙ dicit dn̄s amē: ſignat indu/
bitanter nobis a dn̄o conferri omnia q̄
rite poſtulamus. Et in hoc terminatur
expoſitio huius ſanctiſſime oꝛōnis chri
ore ꝓlate: cui eſt honor et gloria ī ſecu/
loꝛum ſecula.

¶ Expoſitio ſuꝑ angelicā
ſalutatōem incipit.

Ave Maria gratia ple/
na. Sciendum ꝙ iſta ſa
lutatio angelica eſt ma/
rie virgini valde gratio/
ſa. Cum eīn ſalutat hoc
valde gratioſe et letanter
recipit. qꝛ tale gaudium habet ex ſaluta
tione iſta deuote dicta quale habuit qn̄
fuit ab angelo ſalutata. Nec mirum. qꝛ
ibi recitant ſex maxia ꝑuilegia virginis
marie. ¶ Primū ē: ꝙ ipa fuit ſpe/
culū totiꝰ mūdicie. qḋ notat ꝑ h̄ qḋ ibē
dicitur aue. i. ſine ve alicuius culpe ſiue
macule. Fuit eī ſine macula in corpoē. et
ſine culpa in mente. Ipa eī habuit pul/
chritudinem mentis et corpis. Cantic.
4. Tota pulchra es amica mea. Ipſa
eīn fuit pulchra. qꝛ omnes virtutes in ſe
habuit: ideo merito dicit tota pulchra.
Augꝰ. Si oēs ſanctos interrogarem. &c.
Itē Augꝰ. i. 12. li: de ci. dei. Virgo pul
cherrima inquit v̄go decora corpore aīa
fulgida. fide perſpicua. mēte clara. Hie
roni. Dei genitrix ſpecioſa ꝑdicatur ve/
lut colūba. pulchra: vt luna: electa vt ſol
Et in hac dictione petendum eſt ab ea.
vt te iuuet: vt hic peniteas. et vt in agōe
ſine macula moꝛtalis criminis inuenia/
ris. Quia ſm pſ. Mors pctōꝝ peſſi/
ma. ¶ Scḋm priuilegium quia ipa eſt
lucerna ciuitatis ſuꝑne qḋ notat in hac
dictione maria. qḋ interꝑtat illumina/
trix. Bernardus. Marie ꝑſentia totiꝰ
illuminat orb a ḋo vt et ipa ſuꝑna ciui

tas clarius rutilet virginee lampadis il
luſtrata fulgoꝛibꝫ. Sciendū ꝙ hoc no/
men maria in ipa ſalutatione angelica
eſt valde attēte ⁊ deuote nominādū O
¶ Primo qꝛ hoc nomen maria deuote
nominatū mentē illūiat: Canti. i: Oleū
effuſū nomen tuū. Secūdo affectum in
flammat Bern̄ O multū amabilis. o
magna. o pia. o dulcis maria. Tu nec
noīari q̄dē potes q̄n accendas. nec cogi
tari quin recrees affectus dulcedinem.
Tertio quia demōes fugat. Bern̄ Flu
unt ⁊ pereūt: ſic̄ cera a facie ignis demo/
nes: vbicunqꝫ inueniūt crebram huius
nomīs inuocationē: deuotā recoꝛdatio/
nem. ſollicitam imitationē. Quarto ī pi
culis adiuuat. Bern̄. In anguſtijs ⁊ ī
rebus dubijs mariā īuoca. mariā cogi
ta. non recedat ab oꝛe: nec recedat a coꝛ/
de. Et in hac dictione petendum eſt vt
ipſa illuminet mentis tue tenebꝛas ad
cognoſcendū teipm̄. Bern̄. ſup cantica
Scio neminem abſqꝫ ſui cognitione ſal
uari: de qua nimirꝫ mater ſalutis humi/
litas oꝛit̄ ⁊ timoꝛ dn̄i q̄ ⁊ ipe ſicut eſt ini
tium ſapientie ita ⁊ ſalutis Vn̄ Chꝛiſ.
Multo melioꝛ ⁊ laudabilioꝛ es ſi te co/
gnoſcis: q̄ꝫ ſi te neglecto curſū ſyderū. vi
res herbarꝫ. cōplexionē hominum. na
turas animalium cognoſceres. et ſcien/
tiam omnium celeſtium ⁊ terreſtriū ha
beres ¶ Tertium eſt. ꝙ ipa eſt aquedu
ctus ſiue diſpenſatrix celeſtis gratie. q̄d
notatur. cum dicitur gratia plena. Naꝫ
ipa eſt fons effluens omniū gratiarum
Et ipa comparatur collo. Qꝛ ſicut xp̄s
eſt caput: ⁊ nos membꝛa. ſic ipa ē collū
quia per ipam gratiam in nos infundit̄
Bern̄. Totius boni plenitudinē po/
ſuit deus in Mariam. vt quicquid ha/
bes gratie: ab ipa redundare ſcias Nec
mirū quia ipſa habuit fontem omniū
gratiarū in ſe: ⁊ illa fuit maioꝛ gratia q̄ꝫ
recipere potuit. Non enim poſſet maioꝛ
gratia intelligi. niſi ꝙ ipſa eſſet mater
dei. Qualiter autem gratioſa ſit omni

bus: hoc patet in hoc. quia ipſa eſt gra/
tioſa ⁊ iuuat nos in vita. in moꝛte ⁊ poſt
moꝛtem. In vita ſi ſumus iuſti gratiam
nobis augmentando. Vnde dicit̄ ma/
ter gratie Si peccatoꝛes veniam impe/
trādo. vnde dicitur mater miſcdie. In
moꝛte a demōibꝫ defendēdo Vnde ca
nit̄ de ea. Tu nos ab hoſte pꝛotege Et
poſt moꝛtem animas in celum deducen
do: Vnde canitur d̄ ea. Et ī hoꝛa moꝛ
tis ſuſcipe. ¶ Quartum ꝙ ipa eſt thala
mus regis gloꝛie. Quia ſcilicet nouem
menſibꝰ in eius vtero habitauit Qd̄ no
tatur cū dicit̄. Dn̄s tecū. Eccleſiaſ. 24.
Qui creauit me: requieuit in tabernacu
lo meo. Fuit ei ſecū deus pater q̄ fec̄ eā
potentem. deus filius qui fecit eā valde
ſapientem vt cognoſcat defectꝰ noſtros
Deus ſpūſſanctus qui fecit eā valde cle
mentem. Ergo confidere debemꝰ in eā
quia ipa eſt potens. ⁊ cū hoc cognoſcit
etiā defectus noſtros. et eſt miſericoꝛs:
quia libenter vult nos iuuare Et quan/
do dicis hanc clauſulam dominꝰ tecū
tunc petere debes. O pijſſima media/
trix dn̄s ſit ꝑ te mecū. q̄ longe eſt a pc̄co/
ribꝫ P ¶ Quintū ꝙ ipa ē digniſſima
omnium creaturarꝫ quare merito deuo
te eſt ſalutanda. quod notat̄ cū dicitur.
Benedicta tu in mulieribus Vbi dicit
Nicolaus de lyra. Pꝛe omībꝫ mulieībꝫ
id eſt mulieres bn̄dicent̄ in te: ſicut pa/
ter in filio. Sed Nicolaus goꝛra ſuper
lucam dicit ſup predicta ꝟba. Sūt aliq̄
mulieres benedicte quia virgīes: ſꝫ non
fecūde. alique qꝛ fecūde. ſed nō virgines
Sed hec ſimul virgo fuit ⁊ fecūda: ideo
ſup oēs mulieres bn̄dicta: Item beata
maria eſt benedicta ſup om̄es virgines
viduas ⁊ coniugatas. Pꝛimo ſup om/
nes virgīes: ⁊ h̄ pꝛimo in pꝛioritate. quia
pꝛioꝛ virginitatem vouit ⁊ ſeruauit. Se
cundo in puritate quam poſt deum ma
iorem habuit inter omnes homines. qꝛ
caſtitatem tranſfudit in alios homines
eam intuentes. Tertio in fecunditate.

quia virgo ⁊ mater extitit. Que nec ſimi/
lem habere viſa eſt. nec habere ſequen/
tem. Ergo canit̃ de ea in hymno. Vir
go ſingularis. Item ſuper viduas. Pri
mo quia fuit in orationibus ⁊ deuotio/
ne feruentiſſima. ¶ Secundo in operib⁊
pietatis quo ad filium magis aſſidua.
Tertio in caſtitate magis pura. Item
ſuper coniugatas: quia in ea fuit proles
dignior: immo ipa eſt ſuper angl'os om
nes ⁊ ſanctos. Unde canitur de ea. ex/
altata eſt ſancta dei genitrix ſuper cho/
ros angelorum ad celeſtia regna. Q
¶ Item ſciendum ꝙ beata virgo ē me/
rito benedicta ſuper oĩes mulieres. q̃
q̃uis fuerit pulcherrima mulierum: ta/
men a nullo potuit concupiſci. ⁊ aſſignã
tur tres rationes. ¶ Prima eſt: quia tali/
ter ſe habuit in omnibus factis ⁊ verbis
ꝙ nulli dabat occaſionem peccandi: ſed
mouebat cor cuiuſlibet ipam intuentis
ad deuotionem ꝓpter eius laudabilem
vitam ⁊ bonum exemplū. quod dabat
⁊ laudabiles mores quos habuit ĩ om
ni conuerſatione ſua. Sic adhuc virgi/
nes ⁊ mulieres deberent ſe regere exem/
plo marie Secũda ratio ꝓpter luminis
claritatem que de eius facie exibat. que
homines in ammirationem inducebat.
⁊ ad laudandum deum de tam nobili
⁊ pulchra creatura. Tertia ratio. quia
deus occultabat in ea omnia que pote/
rant eſſe incitamenta ad libidinem. Et
dedit illam gratiam omnib⁊ eã intuenti
bus. vt non inordinate mouerent̃. ſꝫ ad
bonum. q̃ eius puritas alioꝝ corda me
dullitus penetrabat. ⁊ in eis oẽs mot⁹
illicitos extinguebat. Iſtam puritatem
ñ habuit beata agnes. nec beata kathe
rina: nec ſancta margareta. q̃ q̃uis nõ
concupiuerũt alios: tamẽ ab alijs fuerũt
concupite. vt patet in legendis earũdẽ
Quia eaꝝ puritas non erat tanta ꝙ in
tuẽtium corda penetraret. ⁊ illicitoꝝ mo
tus in eis extingueret: ſicut puritas bea
te Marie faciebat. Ergo dicit̃ bene/
dicta inter mulieres. R ¶ Sextũ
ꝓuilegiũ eſt. ꝙ ipa ꝓtulit nobis bñdictũ
fructũ vite. qđ notat̃ ibi. Bñdict⁹ fruc
tus vẽtris tui. Iſte fruct⁹ eſt ieſus xp̃s
filius dei q̃ nobis attulit bñdictõeꝫ ⁊ re/
demptõeꝫ toti⁹ humani gñis. Iſte fru
ctus bñdici debet a nobis. q̃ nos ꝓuile
giauit ꝑ angelis Primo humanã natu
rã aſſumẽdo. ad Hebreos. ij. Nuſq̃ꝫ eñ
ãgelos appͤhendit ſꝫ ſemen abrahe Se
cũdo paſſionẽ ⁊ mortẽ ꝓ nobis toleran
do. ꝑma Petri. ij. Xp̃s ꝓ nob paſſus ē
Uñ Eſa. liij. Ipe eñ vulnerat⁹ eſt ꝓp
ter iniq̃tates noſtras. Angeli peccaue/
rũt ſil'r ⁊ ꝑmi parẽtes. ipe aũt nõ redemit
angelos ſꝫ hoĩes ſua amara paſſiõe ⁊ ꝑ
cioſo ſanguĩe. Apl's. i. Chor. vi. Emp
ti eſtis ꝑcio magno: glorificate ⁊ porta/
te deũ in corde vr̃o ¶ Tertio ꝙ omi ho
ra parat⁹ eſt nos recipe ad grãm ⁊ nob
indulgere oĩa pc̃tã. Ezech. xviij. In q̃
cunq̃ꝫ hora pc̃õr ingemuerit ⁊c. qđ an
gelis nõ fecit nec faciet. q̃ nũq̃ꝫ miſere/
bitur eoꝝ. ¶ Quarto miniſtrãdo nob
carnem ſuã in cibũ. ⁊ ſanguinem ſuũ in
potum Joh. vi. Caro mea vere eſt cib⁹
⁊ ſanguis meus vere eſt potus. q̃ mãdu
cat meã ⁊c. Angelis ei ſufficit eũ ɔtem/
plari quem nos ſumimus in ſacramẽto
¶ Quinto. q̃ in celo habebim⁹ dupli/
cem viſionem ⁊ gl'am. quia cũ angel' vi/
debimus oculis aĩe deitatẽ. ⁊ vltra hoc
oculis corꝑis videbimus humanitateꝫ
xp̃i. ⁊ cũ hoc habebimus duplicẽ ſtolaꝫ
glorie. q̃ glorificabimur in corꝑe et aĩa
Sciendũ ꝙ in vltima clauſula deſide/
rare debemus illã bñdictõeꝫ quã ieſus
marie filius datur⁹ eſt ſuis dilectis ⁊ ele
ctis in nouiſſimo die cũ dicet ſuis electis
illud Math. xxv. Uenite bñdicti pr̃is
mei: ꝑcipite regnũ Exemplũ de btã vir
gine Fuit in britãnia iuuenis q̃dã nobi
lis: q̃ q̃uis ſeculo tot⁹ deditus eſſet. tñ
beate ꝟgini fuit deuotus in hoc ꝙ ei ſin
gulis dieb⁊ quinq̃genas ſalutatõẽs per
ſoluit. Qui ĩfirmat⁹ ad extrema ꝑduct⁹

eſt. Cũq3 diu iacuiſſet mortu⁹ reuixit. et
mulieri aſſidẽti ſibi dixit: Cito voca ſa/
cerdotẽ. Sacerdos adeſt ꝛ corã oĩbꝫ cõ
fitet̃ dicẽs. Ego fui raptus ad tribunal
xp̃i. ꝛ cũ in tribꝫ maxime accuſarer a de/
monibꝫ. ꝛ ferri deberet ſnĩa ꝯ me: piiſſi/
ma mr̃ rogauit filiũ ſuũ vt ad corpus re
direz locum penitẽtie ſuſcepturus qđ et
factum eſt. Vnũ de peccatis erat ꝙ de/
cimas ex agris meis ꝛ bonis nõ cõplete
dedi. Secũdũ ꝙ piſces cuz ſocijs meis
de religioſoꝝ piſcina cepi ꝛ comedi. Ter
cium qđ ſegetes pauperũ cũ canibꝫ ve/
naticꝭ ꝯculcaui. Ad hoc ruſtici ab eo dã
num paſſi dixerũt. Cur debuiſtꝭ dñe ꝑ
his dãnari: cũ vobis hoc puro corde di
miſerimus. At illa veſtra remiſſio ñ ſuf/
ficit mihi ad ſalutẽ. qꝛ ditioꝛ eraz ad ſol/
uendũ ꝙ̃ vos ad relaxandũ. hec dicẽs:
iuſſit damna reſtitui. ꝛ ſic deceſſit. S
¶ Exemplũ aliud de beata virgine. Fu
it quidã vir nobilis: ſ3 tyrannus totus
erga ſuos ꝛ alienos vt oẽs vindictaz pe
terẽt a deo de eo. ꝛ hũc ꝯtigit infirmari
ad mortez. Qui aduocans ep̃m loci illi
us pure cõfeſſus eſt. a quo petiuit: vt ſi/
bi ſanitatẽ apud deum impetraret. Qui
epũs (qꝛ bonus erat) obtinuit ſibi ſani/
tatem: p̃ſtita tamẽ prius fide: ꝙ d ceteo
neminẽ lederet. Quo ꝯualeſcẽte ampli
us indifferenter oẽs leſit. ita vt nõ ſoluz
ei: ſ3 etiã ep̃o oẽs maledicerẽt. Poſt hoc
iterũ infirmatus eſt ꝛ oppreſſus igne ſa/
cro ſicut prius adeo vt oĩa eiꝰ membra
arderẽt. ꝛ de vita deſperaret. Vocauit
igitur ep̃m ꝓmittens ſatiſfactionẽ de fi/
de nõ ſeruata: vt itez ſanus fieret. ꝗ ren
nuit recedens cũ indignatiõe. Appropĩ
quante autem morte clamauit: ꝛ beatã
virginem inuocauit. Et reſpiciẽs in celũ
vidit in aere pendentem filiuz dei oĩpo/
tentis in cruce. ꝛ matrem ſuam ſibi aſtã
tem ꝛ orantem ꝓ ſe: At ieſus ait. Hac
non poſſum facere. Ecce em̃ rurſuz cru/
cifixit me. ꝛ oſtendit ei cicatrices ſangui
neas. Quod vidẽs peccatoꝛ ĩgemuit ex
clamãs voce magna. O bone ieſu ſi te
crucifixi peccatis meis: matrẽ tamen tu
am ſemꝑ honoraui. ieiunauerat em̃ om
ni ſabbato ad honorẽ beate virgis. Cũ
q3 ſic clamaret audiuit vocẽ ieſu dicẽtis
mr̃i oranti Ecce mater dedi eũ tibi. ꝛ ſa
nat⁹ eſt. Qui poſtmodũ ablata reſtituit
ꝛ vitã emẽdauit ꝛ laudabili fine ꝗeuit

Incipit expoſitiõ

ſuper ſymbolum apoſtolorum. ¶ O
Omnis qui viuit ꝛ credit in
me nõ morietur in eternũ.
Joh. xi. Sciendũ ꝙ fides
freq̃nter eſt ꝑdicanda fide
libꝫ. ꝛ ab eis diligẽter cuſto
dienda. qꝛ eſt fundamẽtũ oĩs boni Vñ
ap̃ls. Fundamentũ aliud nemo p̃t po/
nere ꝑter illud qđ poſitũ eſt. qđ eſt ieſus
xp̃s. i. fides xp̃i. Aug⁹. Fides eſt bono
rũ fundamentũ. fides eſt humane ſalu/
tis initiũ. ſine hac nemo ad filioruz dei
numerũ poteſt ꝑuenire. Hebreoruz. xi.
Impoſſibile eſt ſine fide deo placẽ. Er
go vt deo placere poſſimus debem⁹ ha
bere fidem rectam. integrã. ꝛ firmaz. qꝛ
ſm̃ ap̃lm ad Hebreos. x. Juſtus ex fi/
de viuit. Vñ etiã Chriſoſt. in tractatu
de ſymbolo. Fides religionis catholice
lumẽ eſt anime. oſtium vite. fundamen
tum ſalutis eterne. Nos igitur de fide ec
cleſie ſumus locuturi. ¶ Tunc ſciendum
ꝙ in ſymbolo apoſtolorũ duodecim ſtꝫ
articuli ſm̃ numerũ ap̃loꝝ a quibus cõ
poſitum eſt. Nam duodecim ap̃li ꝯgre
gati deſcripſerũt duodecim articulos fi
dei in ꝑmo cõſilio. de quo habet̃ actuuz
xv. Cuius ꝑma diffinitio fuit data per
beatum Petrũ. ſed beatus paulus non
habetur ibi qui tũc adhuc nõ fuit elect⁹
in apoſtolũ. Et ꝑmus articulus ꝑtinet
ad patrem. ꝛ alij ſex ad filiũ. ꝛ quinq3 vl
timi ad ſpiritũſanctũ. Pro quo notãdũ
ꝙ nullus hominum dubitare debet. ſ3
quilibet chriſtianus tenetur credere tri/